

ט' בכסלו תשפ"א, 25.11.2020

גיליון מס' 736

פרשת ויצא

מעשה אבות סימן לבנים

מאת תחיה תמרי, שדה אליהו

"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש, ויקח מאבני המקום וישם מראשיתיו. וישכב במקום ההוא,

ויחלם ויהנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה ויהנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו" (בראשית, כח, י-יב)

לשון המקרא, היא התקופה הראשונה של העברית.

ללשון זו ישנם סימנים מיוחדים, כמו "וו ההיפוך" בתחילת פסוקי הפרשה.

הצלילים של לשון זו נשמעו בארץ משנת 1200 לפנה"ס בערך, ועד 300 לפנה"ס, כשמתחילה תקופה חדשה של השפה שנקראת לשון חז"ל.

"וו ההיפוך" מגיעה בתחילת הפועל ונקראת כך, כי היא הופכת את הפועל מעתיד לעבר ומעבר לעתיד.

מעיון בפרשות נוספות בתורה בהן מוזכרת אותה "וו", נראה כי התוכן והמסקנה העולים באותם פסוקים ופרקים, יש בהם כדי ללמד אותנו כי "מעשה אבות סימן לבנים".

הרמב"ן, בפירושו לספר בראשית: "אומר לך כלל תבין אותו בכל הפרשיות הבאות, עניין אברהם, יצחק ויעקב והוא עניין גדול. יזכרוהו רבותינו בדרך קצרה, ואמרו (תנחומא ט') כל מה שאירע לאבות סימן לבנים, ולכן יאריכו הכתובים בסיפור המסעות וחפירת הבארות ושאר המקרים, ויחשוב החושב בהם כאילו הם דברים מיותרים, אין בהם תועלת, וכולם באים ללמד על העתיד".

"ויפגע במקום", איזהו?

"ויצא את המקום מרחק", כך נאמר כאשר הולך אברהם את יצחק לעקדה, חז"ל אומרים זהו הר המוריה. כאן, במקום שסבו היה מוכן להעלות את בנו יחידו ואהובו כקורבן, במקום בו נעקד אביו, כאן שוכב אתה יעקב כשאבן למראשותיו והוא בדרכו לחרן. זה עתה נתברך יעקב ב **"ויתן לך הא-להים מטל השמים ומשמני הארץ"**, וכבר נאלץ הוא לברוח מזעמו של עשיו אחיו. כגורלו של הסב, כך גורלו של הנכד. אברהם נאלץ לעמוד בעשרה נסיונות

קשים, דווקא לאחר שנתברך "וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גְדוֹל וְאֶבְרַכְךָ וְאֶגְדְּלֶה שְׁמֶךָ וְהָיָה בְרַכָּה". כך יעקב, כמו אברהם, הוא לא רק יושב אוהל, אלא גם עובר דרך חתחתים וייסורים עד שהוא זוכה להגיע למעמדו.

יעקב בא אל "המקום" ישן בו וחולם.

אומר רבי ישראל מסלנט, אבי תנועת המוסר (1810-1838): דבר גדול לימד אותנו יעקב אבינו – גם כאשר מגיע אדם למקום מרגש ומסעיר, או למצב מזעזע ומרטיט, דווקא כאן חייב הוא לשמור על קור רוחו, על התנהגותו הסדירה, על מהלכיו הטבעיים. יעקב אבינו בא אל הר המוריה, אל מקום "העקידה", ומה עשה? "ויפגע במקום". מסבירים חז"ל: "התפלל במקום, שמר על סדר יומו הקבוע, לא נתפס לרגשנות יתירה, לאובדן ממדי הזמן, דווקא במקום זה התאמץ יעקב לנהוג ללא שינוי ופרש לשינה".

"וְהָיָה סֵלֶם מִצַּב אֲרֻצָּה וְרֵאשׁוֹ מְגִיעַ הַשְּׁמִימָה". למדנו מכאן ששלמות אמיתית היא זו הניצבת בשתי רגליה על קרקע המציאות, אבל ממריאה במחשבותיה עד השמיים. כל מי שמרחף בין העננים והוא מנותק מקרקע – המציאות – חייב קשים מנשוא, ובוודאי קשים חיייו של זה הנאחז רק בקרקע הגשמית ואין לו שאיפה לשאת עיניים כלפי מעלה. סולמו של יעקב המתגלה לו ברגע של שיא במצוקתו אומר לו: זכור, לעולם אל תנתק עצמך מן המציאות, ובמקביל לעולם אל תוותר על התקווה ועל קורטוב של דמיון.

כל פעמוני / אבא קובנר

הַיּוֹם הָרַהוּי, תַּפְאֲרַת קְדוּשֵׁי בְּשָׁחֲרִים!

הַעֲמֵק הַמֵּר עוֹדְנוּ כְּבוֹשׁ לְרַגְלָנוּ

כִּי לְעוֹלָם לֹא יֵקֵב

חֲלוּמְכֶם אֶת הָהָר, סֵלַח לָהֶם אֲבִינוּ לְעוֹלָם

כִּי מְעוֹלָם לֹא הִבִּינוּ מֵאֵילוֹ חֲמָרֵי בְּגִין עֲשׂוּי

זֶה סֵלֶם יַעֲקֹב

תחיה תמרי – חברת קיבוץ שדה אליהו, נשואה לדני.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום unsubscribe בשורת הנושא. יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il